

**4+4+4 SİSTEMİNE GÖRE ORTAOKULLARDA MÜZİK DERSİNDE
KULLANILAN ÖĞRETMEN EL KİTAPLARINDA YER ALAN
ŞARKILARIN EĞİTİM MÜZİĞİ BESTELEME TEKNİKLERİ
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Naz Bayşu

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezdten fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Naz
Soyadı : Bayşu
Bölümü : Müzik Eğitimi Bilim Dalı
İmza :
Teslim Tarihi : /07/2018

TEZİN

Türkçe Adı : 4+4+4 Sistemine Göre Ortaokullarda Müzik Dersinde Kullanılan
Öğretmen El Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Eğitim Müziği
Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi

İngilizce Adı : Examination of the Songs in the Teacher Manuals Used the
Music Lessons in the Secondary Schools in Terms of Educational
Music Composition Techniques For 4+4+4 System

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yama sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Naz Bayşu

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Naz Bayşu tarafından hazırlanan “4+4+4 Sistemine Göre Ortaokullarda Müzik Dersinde Kullanılan Öğretmen El Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çoğunluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Selçuk BİLGİN

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Başkan: Doç. Dr. Şebnem Yıldırım ORHAN

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

.....

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Kaan YÜKSEL

(Devlet Konservatuvarı, Başkent Üniversitesi)

.....

Tez Savunma Tarihi : .../07/2018

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Tez çalışması süresince kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana destek olan ve yol gösteren değerli danışman öğretmenim Sayın Dr. Öğretim Üyesi Selçuk BİLGİN'e, önerileri ile çalışmaya bilimsel katkıda bulunan Sayın Doç. Dr. Erdal TUĞCULAR öğretmenime, kelime vurgularının belirlenmesinde yardımcı olan Selahattin Can VURAL'a, yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşım Serra KARAMAN'a, hayatımın ve eğitimimin her evresinde benden desteklerini esirgemeyen en büyük şansım olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

**4+4+4 SİSTEMİNE GÖRE ORTAOKULLARDAKİ MÜZİK
DERSİNDE KULLANILAN ÖĞRETMEN EL KİTAPLARINDA YER
ALAN ŞARKILARIN EĞİTİM MÜZİĞİ BESTELEME TEKNİKLERİ
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Naz Bayşu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz, 2018

ÖZ

Okullarımızda söylenen şarkılar oldukça geniş kapsamlı olup değişik özellikteki şarkılardan oluşmaktadır. Örneğin: Halk türkülerimiz, halk türküleri niteliğinde yazılmış şarkılar, batıdan aktarma ya da öykünme çocuk gençlik ve halk şarkıları ile bunların yanında büyük sanat yapıtlarından düzenlenmiş şarkılar okul şarkısı olarak söylenmektedir. Bu derece önemli etkili bir araç olan şarkının bu görevleri yerine getirmesi, en başta bestecinin şarkı bestelemeye eğitim müziği ilkelerine uyması ile mümkündür. Eğitim müziği besteleme tekniklerinin kapsamı içinde yer alan şarkı besteleme tekniğinin en önemli ögesi ‘‘prozodi’’dir. Besteciler eğitim müziği için şarkılar bestelerken teknik olan; söz-konu, ezgi yapısı, tartımsal öğeler, çocukların ve gençlerin ses alanı, estetik değerler vb. özellikleri daima göz önünde tutmalıdır. Bu araştırma 2017-2018 yılı orta öğretim müzik programına uygun olarak hazırlanan ve 6. sınıflardaki müzik dersine yönelik öğretmen el kitaplarındaki okul şarkılarını Eğitim Müziği Besteciliği bakımından inceleme amacı taşımaktadır. Araştırmada 2017-2018 yılında 6. sınıflardaki müzik dersine yönelik öğretmen el kitaplarındaki okul şarkıları Eğitim Müziği Bestelemenin temel kuralları olan prozodi, eğitsellik ve biçim yönünden analiz edilmiş ve bu ilkelere ne ölçüde uyulduğu araştırılmıştır. Araştırma durum saptamasına yönelik betimsel bir araştırmadır. Araştırmada elde edilen bulgular tablolastırılarak hazırlanmış ve yorumlarda bulunulmuştur. Araştırmada öğretmen el kitaplarındaki etkili şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Tekniklerine uygun örneklerden oluşturulması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Eğitim müziği, okul şarkıları, prozodi, eğitsellik, biçim
Sayfa Adedi : 68
Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Selçuk Bilgin

**EXAMINATION OF THE SONGS IN THE TEACHER MANUALS
USED THE MUSIC LESSONS IN THE SECONDARY SCHOOLS IN
TERMS OF EDUCATIONAL MUSIC COMPOSITION TECHNIQUES
FOR 4+4+4 SYSTEM**

(M.S. Thesis)

Naz Bayşu

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

July, 2018

ABSTRACT

The songs sung in our schools are quite extensive and consist of different parts. For example: The songs are written in the form of folk songs, songs written in the nature of folk songs, transfers from the west or emulation of children's youth and folk songs, as well as pieces made from great works of art. Singing as such an important and effective instrument is able to fulfill these duties by, first and foremost, complying with the music composition principles of song composition. The basic element in verbal music is language. The composer benefits from his language and its' music while creating his work. At the same time the interpretation of an oral musical work depends on the knowledge of the language. The most important piece of the song composition technique, which is included in the range of educational music composition techniques, is 'prosody'. Composers have technical specifications when composing songs for educational music; word and subject, melody structure, rhythmical scales, sound field of children and young people, aesthetic values etc. features must always be considered. This research is aimed to investigate the school songs in the teacher manuals for the music lesson in the 6th grade prepared in accordance with the music program of the year 2017-2018 in terms of Educational Music Composers. In the study, the school songs in the teacher manuals for the 6th grade music lesson in the study were analyzed in terms of prosody, educationality, and form, which are the basic rules of composition of educational music. And It has been investigated what extent compliance with these principles. It is a descriptive study of the research situation. The findings obtained in this study has been tabulated and prepared and the comments has been added. The research suggests that the effective songs in the handbooks should be formed from examples that are suitable for the music composition techniques.

Key Words : Educational music, educationality, form, prosody, school songs,
Page Number : 68
Supervisor : Dr. Le1turer Selçuk Bilgin

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	4
1.2. Alt problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Sayıtlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Eğitim	7
2.2. Müzik eğitimi.....	7

2.3. Eğitim müziği ve Eğitim Müziği Besteciliği.....	8
2.4. Okul şarkıları	8
2.5. Prozodi	8
2.6. Ritm.....	9
2.7. Ritm Uyumu	9
2.8. Vurgu	10
2.9. Vurgu Uyumu.....	10
2.10. Sözcük Vurgusu	11
2.11. Cümle Vurgusu	11
2.12. İlgili Araştırmalar	12
BÖLÜM III	14
YÖNTEM.....	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Evren ve Örneklem.....	14
3.3. Verilerin Toplanması.....	16
3.4. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi	16
BÖLÜM IV.....	17
BULGULAR VE YORUMLAR	17
BÖLÜM V	35
SONUÇ VE ÖNERİLER	35
5.1. Sonuç	35
5.2. Öneriler	35
KAYNAKLAR.....	37
EKLER	39
Ek 1. Müzik ve Dans	40

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çağrı Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	19
Tablo 2. Çok Çalışkan Olmalıyız Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü.....	21
Tablo 3. Dere Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü.....	23
Tablo 4. Çağrı Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	25
Tablo 5. Okula Başladık Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	27
Tablo 6. Sevgi Çiçekleri Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	29
Tablo 7. Üç Şey Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	31
Tablo 8. Yurdunda Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ses aralığı	3
Şekil 2. Ritm uyumu.....	10
Şekil 3. Ulama	10
Şekil 4. Sözcük vurgusu doğru örnek.....	11
Şekil 5. Sözcük vurgusu yanlış örnek	11
Şekil 6. Eğitim müziği besteleme teknikleri bakımından incelenen özgün okul şarkıları ...	15
Şekil 7. Çağrı şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	17
Şekil 8. Çağrı şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü	18
Şekil 9. Çok çalışkan olmalıyız şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	20
Şekil 10. Çok çalışkan olmalıyız şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü	20
Şekil 11. Dere şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü.....	22
Şekil 12. Dere şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü	22
Şekil 13. Karlı dağlar şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	23
Şekil 14. Karlı dağlar şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü.....	24
Şekil 15. Okula başladık şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	25
Şekil 16. Okula başladık şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü.....	26
Şekil 17. Sevgi çiçekleri şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	27
Şekil 18. Sevgi çiçekleri şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü	28
Şekil 19. Üç şey şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü	30
Şekil 20. Üç şey şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü.....	30
Şekil 21. Yurdumda şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü.....	32
Şekil 22. Yurdumda şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü	33

SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ

<	Vurgu
.	Kısa Hece
-	Uzun Hece
TDK	Türk Dil Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar yer almaktadır.

Cahillik yok edilmedikçe, yerimizdeyiz... Yerinde duran bir şey ise geriye gidiyor, demektir. Bir taraftan genel olan cahilliği yok etmeye çalışmakla beraber, diğer taraftan toplumsal yaşamda bizzat faal ve faydalı, verimli elemanlar yetiştirmek lazımdır. Bu da ilk ve orta öğretimin uygulamalı bir şekilde olmasıyla mümkündür. Ancak bu sayede toplumlar iş adamlarına, sanatkarlarına sahip olur. Elbette milli dehamızı geliştirmek, hislerimizi layık olduğu dereceye çıkarmak için yüksek meslek sahiplerini de yetiştireceğiz. Çocuklarımızı da aynı öğretim derecelerinden geçirerek yetiştireceğiz (Mustafa Kemal ATATÜRK).

Türkiye’de 2012 yılında geçilen 4+4+4 eğitim yapılanması ile ilkokul ve ortaokul birbirinden ayrılmış ise de günümüzde halen “2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8.sınıflar” olarak hazırlanmış 8 yıllık ilköğretim müzik programı kullanılmaktadır. Bir başka deyişle eski eğitim yapılanmasında “ilköğretim” olarak isimlendirilen 8 yıllık kesintisiz temel eğitime dönük hazırlanmış müzik öğretim programı halen ilkokul ve ortaokul ilk programı olarak kullanılmaktadır.

2012 yılında kararlaştırılan 4+4+4 eğitim yapılanmasında zorunlu eğitim; 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır.

(MEB, 2012) Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilkokul, ikinci 4 yıl (5,6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilmiştir (aktaran Aksu, 2015).

Eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etmedir (Türk Dil Kurumu, [TDK]).

Müzik eğitiminin çocukların bilişsel, duyuşsal ve devinişler alanlardaki öğrenmelerine katkı sağladığı bilinen bir gerçektir. Müzik eğitimi aynı zamanda sınıflarda farklı

özelliklere sahip çocukların eğitiminde bir araç olarak kullanılmakta hatta en etkili bir iletişim yollarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Altun, Güvelioğlu, 2018, s. 103).

Müzik Dersi Öğretim Programı'nın amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri'ne uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Kişilik ve öz güven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme, söyleme ve enstrümanla çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır (MEB, 2018).

Eğitim müziği Türkiye'de orta öğretim düzeyinde ele alınarak tanımlanırsa geleneksel ve çağdaş, tek sesli ve çok sesli, yerel, ulusal ve evrensel nitelikli müziklerimizden orta öğretim müzik eğitim programlarının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılmasında ve geliştirilmesinde eğitim-öğretim malzemesi olarak kullanılmak üzere amaçlara, öğrencilere, belli eğitim-öğretim ilkelerine ve belli estetik ölçütlere uygun olarak seçilen örneklerden oluşan dağarcıktır (Uçan, 1990, s. 239).

Şarkı söyleme eğitimi, müzik eğitiminin temelidir. Müzik dersinde öğrenci, sesini kullanmayı ve birlikte şarkı söylemeyi öğrenmiş olmalıdır. Birlikte şarkı söylemek, bireyler arasında duygu, düşünce ve coşku birliği sağlar (Sun, 2006, s. 8).

Şarkı söylenmeden geçen bir müzik dersi, verimli olamaz, öğrencinin sevgisini kazanamaz, ilgisini ayakta tutamaz; müzik eğitiminden beklenen yararı sağlayamaz (Sun, 2006, s. 9).

Okul, ilk sınıflardan başlanarak, öğrenciye şarkı söylemeyi sevdirmeli, birlikte ve güzel şarkı söyleme alışkanlığı kazandırabilmelidir. Öğrenciler, okulda ve okul dışında, birlikte söyleyebilecekleri bir **ulusal şarkı dağarcığını**, müzik dersinde öğrenmiş olmalıdır. Şarkı söyleme eğitimi, müziği yaşayışa katarak yapılan etkin müzik eğitimidir (Sun, 2006, s.10).

Okul şarkıları, eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özellikleri taşıyan tek sesli, çoksesli, eşlikli ve eşiksiz şarkılardan oluşur (TDK, 1981, s. 110).

Genel müzik eğitiminin temel taşlarından birisi olan okul şarkıları müzik derslerinde önemli bir yere sahiptir. Müzik dersi kitaplarında şarkılar aracılığıyla söyleme alma ve dinleme etkinlikleri bolca yer almakta olup müzik öğretilmenleri şarkı etkinliklerinde genellikle çalgı kullanmaktadırlar.

Okullarımızda söylenen şarkılar oldukça geniş kapsamlı olup değişik özellikteki parçalardan oluşmaktadır. Örneğin: Halk türkülerimiz, halk türküleri niteliğinde yazılmış şarkılar, batıdan aktarma ya da öykünme, ocuk/ gençlik ve halk şarkıları ile bunların yanında büyük sanat yapıtlarından düzenlenmiş parçalar okul şarkısı olarak söylenmektedir (Zuckmayer, Cangal, Atalay, 1975, s. 34).

Bu derece önemli etkili bir araç olan şarkının bu görevleri yerine getirmesi, en başta bestecinin şarkı bestelemeye eğitim müziği ilkelerine uyması ile mümkündür.

Şekil 1. Ses aralığı

Bestecilerin eğitim müziği için şarkılar bestelerken çocukların ve gençlerin ses alanı, özellikleri daima göz önünde tutması gerekmektedir.

Sözlü müzikte temel öge dildir. Besteci yapıtını yaratırken dilden ve dilin müziğinden yararlanır. Sözlü bir müzik yapıtının iyi yorumlanabilmesi aynı zamanda kullanılan dilin tüm ayrıntılarıyla bilinmesine bağlıdır (evik, 1998, s. 274).

Eğitim müziği besteleme tekniklerinin kapsamı içinde yer alan şarkı besteleme tekniğinin en önemli ögesi “prozodi”dir.

Ayrıca şarkı bestelerken vermek istediğimiz anlama göre ezgi yazmak eğitim müziği için oldukça önemlidir.

Besteciler eğitim müziği için şarkılar bestelerken teknik özellikler olan; söz-konu, ezgi yapısı, tartımsal ögeler, çocukların ve gençlerin ses alanı, estetik değerler vb. özellikleri daima göz önünde tutmalıdır. Ancak eğitim müziği için şarkı bestelerken ezgi güzelse bazı prozodik kusurlar önemini yitirebilir.

1.1. Problem Durumu

Çocuğun kendi sesini sevdirmek ve çocuğun sesini eğitmek ilkesi; sesin doğal ve etkili bir çalgı olduğu düşüncesinin çocukta yerleşmesi, sesini sevmesi ve bu anlayışla, doğru şarkı söyleme alışkanlığı kazanması temel esastır. Şarkının seçiminde göz önünde bulundurulacak ölçütler, bir yönüyle dil ile ilgili olanları da bize anlatır. Türü ne olursa olsun şarkının ezgi yapısı, tartısı, hareketi, ses genişliği, sözlerinin anlamı çocuğun yaş seviyesine uygun olmalıdır. Şarkının prozodisi mümkün olduğu kadar kusursuz olmalıdır. (Bozkaya, 2001, s. 76).

Bütün bu yaklaşımlar çerçevesinde 4+4+4 sistemine göre ortaokullarda müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitaplarında yer alan şarkıların eğitim müziği besteleme tekniklerine uygunluğu önem kazanmaktadır.

Bu araştırmada bu anlayışla cevap aranan ana problem cümlesi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

4+4+4 sistemine göre ortaokul 6.sınıf müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitaplarında yer alan şarkıların eğitim müziği besteleme tekniklerine uygunluk durumu nedir?

1.2. Alt problemler

4+4+4 sistemine göre ortaokullarda müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitaplarında yer alan şarkılar;

- 1) Prozodi ilkelerine uygun mudur?
- 2) Eğitsellik bakımından çocukların seviyesine uygun mudur?
- 3) Biçimsel olarak çocuk şarkısı özelliği taşımakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı 4+4+4 sistemine göre ortaokul 6.sınıf müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitaplarında yer alan özgün şarkıları bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerine ne ölçüde uyulup uyulmadığını ortaya koymaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Besteciler eğitim müziği için şarkılar bestelerken teknik özellikler olan; söz-konu, ezgi yapısı, tartımsal ögeler, çocukların ve gençlerin ses alanı, estetik değerler vb. özellikleri göz önünde tutmalıdır.

Bütün bu yaklaşımlar çerçevesinde ortaokullarda müzik dersinde öğretilen şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Tekniklerine uygunluğu önem kazanmaktadır.

Bu derece önemli ve etkili bir araç olan şarkıların bu görevleri yerine getirmesi, en başta bestecinin şarkı bestelemeye eğitim müziği ilkelerine uyması ile mümkün olmaktadır.

Bütün bu yaklaşımlar çerçevesinde bu araştırma, öğretmen el kitaplarında yer alan özgün okul şarkılarının incelenmesi sonucunda bestecilerin bu kurullara ne ölçüde uyduğunu saptaması ve bestecilere yol göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

4+4+4 sistemine göre ortaokullarda müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitaplarında yer alan özgün okul şarkıları;

Okul müzik eğitiminde kullanılmak amacıyla yazılmıştır.

İzlenen yöntem araştırma problemini çözmek için uygundur.

Bu araştırmada kullanılan veri toplama teknikleri bu araştırma için en uygun yöntemdir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1)Genel müzik eğitimi amaçlı 4+4+4 sistemine göre ortaokul kademesini 6.sınıf müzik dersiyle,
- 2)6.sınıf müzik dersinde eğitim müziği olarak kullanılan özgün okul şarkıları ile,
- 3)Şarkıların tartımsal uyum ve ezgisel-eğitsellik ve biçim yönünden analiziyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Eğitim Müziği: Okul öncesi eğitimi kurumlarından yüksek okul sonuna değin, her derecedeki okulda eğitim-öğretim amacıyla yapılan müzik ders ve etkinliklerinde kullanılan şarkı dağarcığı (Say, 1985, s. 969).

Okul Şarkıları: Müzik dersinde kullanılma özelliği taşıyan o ülkenin bestecileri tarafından yazılmış orijinal şarkılar, halk ezgileri veya başka ulusların şarkılarından çevrilmiş adapte şarkılardır (Bozkaya, 2001, s. 83)

Prozodi: Ses müziğinde sözlerle müziğin vurgu(aksan), deyiş ve anlam bakımından uzlaştırılmasını öngören yöntem (Say, 2010, s. 95).

Eğitsellik: Eğitim değeri, eğitici yönü bulunan, eğitim ile ilgili (TDK).

Biçim: “Form”. Oluşturduğu bütünlükle bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modeli (Say, 2009, s. 72).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Toplumlar kendilerine uygun insanı kendilerine özgün eğitim süreçlerinde yetiştirmektedirler.

Eğitimin temel amacı verimli bireyler oluşturmaktır. Bilim ve teknolojiye hızlı gelişme paralel olarak, bilgiyi nasıl-nereden bulup kullanabilecek üretken insanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin yeterlilikleri yanında öğrencilerin öğrenmek için ne yaptıkları da önemlidir (Ertem, Kete, 2015, s. 31).

Eğitim insanın toplum yaşamına uyumunu sağlamak, bazı yeteneklerini geliştirmek ve bazı değerlere saygı duymaya yöneltmek için uygulanan yöntemlerin tümü olarak tanımlanabilir (Hachette, 1983, s. 1145).

Çağdaş eğitim bireylerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönleriyle birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirilmeleri amaçlar. Bu anlamda eğitim bilim eğitimi, sanat eğitimi ve teknik eğitimi'nin bir bileşkesi olarak da görülebilmektedir (Uçan'dan aktaran Bilgin, 1998).

2.2. Müzik eğitimi

Uçan (2005) Müzik eğitimini, “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştire ve geliştirme süreci” şeklinde tanımlar. Uçan devamla; ‘bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/gencin, öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve

etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir’ der. (aktaran Aksu, 2015) .

2.3. Eğitim müziği ve Eğitim Müziği Besteciliği

Eğitim müziği Milli Eğitimin müzik dersi öğretim programlarının beklentilerine uygun olarak, geleneksel ve çağdaş formlardan yararlanılarak yazılmış eğitim amaçlı şarkılardır.

Genel besteciliğin bir dalı olan eğitim müziği besteciliğini, okul öncesi eğitiminden başlayarak yüksek öğretim sonuna kadar süren bir süreç içerisindeki örgün müzik eğitimine eğitim müziği dağarcığı kazandırmak için yapılan besteleme çalışmaları olarak tanımlayabiliriz.

Eğitim müziği besteleme teknikleri “Türk müziği ve batı müziği dizilerinde, sözlü-sözsüz eğitim müziği eserleri bestelemek için gerekli bilgiler, yazı teknikleri, çözümleme yöntemleri ve uygulamaları” kapsar (Sun’dan aktaran Bilgin, 1992).

2.4. Okul şarkıları

Okul şarkıları, eğitsel amaçla bestelenmiş ya da okul müziği özellikleri taşıyan tek sesli, çok sesli, eşlikli ve eşiksiz şarkılardan oluşur (TDK, 1981, s. 110).

Okul şarkılarını başlıca dört kümede toplamak mümkündür:

- 1) Aktarma Şarkılar
- 2) Öykünme Şarkılar
- 3) Halk Türküleri
- 4) Türk Okul Şarkıları (Özgün Şarkılar) (Sun, 2006, s. 7).

2.5. Prozodi

Prozodi ancak dilin olduğu yerde vardır. Dil olmazsa prozodi olmaz. Bir dilin işleyişini ve sunduğu düzeni inceleyen, onun ses, sözcük yapısı, anlatım özellikleri ve cümle kuruluşu gibi öğeleri ele alıp bunların kurallarını saptayan bilime “gramer (dil bilgisi)” denir.

Çevirisine bile gerek duyulmayacak denli evrensel bir dil olan müziğin de kuşkusuz bir grameri vardır. Müzik dilinin grameri, bu dilin oluşması (tasarlama, besteleme, doğaçlama)

ve kullanılması (seslendirme, dinleme) sırasında rol oynayan tüm öğeleri kapsar (Aydoğan, Özgür, 2006, s. 3).

Prozodi sözcüğünün Yunanca “Prosodia” sözcüğünden kaynaklandığı, “hecelerin vurgularına, uzunluk ve kısalıklarına uyularak kelimeleri doğru okumak ilmi” olduğu da ayrıca açıklanmıştır.

Prozodiye “konuşma dilinin müzik diline yerleştirilmesi” biçiminde yaklaşan İlerici, bir şiirin güzel ve zorlanmadan okunması durumunda kimi hecelerin diğerlerine göre daha vurgulu, daha ince veya kalın sesli; uzun veya kısa olduklarının kolaylıkla ayırt edilebileceğini; şiirin dokusunda onun istediği ezginin yatmakta olduğunu ve uyanık bestecilere “ben buradayım” dediğini ifade etmektedir (Bozkaya, 2001, s. 25).

2.6. Ritm

Müzik yapıtının temel öğelerinden biri olan ritm, sesin süre özelliğine dayanır ve biri vurgulu olmak koşulu ile en az iki sesin art arda gelmesiyle oluşur. Söz, armoni, hız, gürlük gibi öğelerin tümü bulunsa bile, ritm yönünden bütünlük göstermeyen bir yapıt, güzelliğinden çok şey yitirebilir. Egüz’e göre “Ritm müziğin iskeletidir.” Bu iskelet, farklı ulusların müziğinde farklı biçimlerde oluşabileceği gibi, aynı ulusun çeşitli müzik türlerinde de farklı biçimlerde yapılabilir.

2.7. Ritm Uyumu

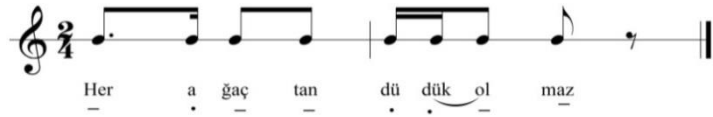
Ritm uyumu; sözün ritmi ile ezginin ritmi arasında sağlanacak uyum ile gerçekleştirilir. Bu uyumu sağlamak için sözel dilde yer alan sözcüklerin yapısı iyi bilinmelidir.

Sözcükler hecelerden oluşur. Heceler ünlü ile biterse “açık hece” olarak adlandırılır ve kısa kabul edilerek nokta (.) ile gösterilir. Ünsüz ile biterse “kapalı hece” olarak adlandırılır ve uzun kabul edilecek çizgi (--) ile gösterilir (Bozkaya, 2001, s. 95).

Şekil 2. Ritm uyumu

Açık hece kelime, yarım cümle ya da cümle sonunda gelirse uzatılabilir. Bir hece sessiz harfle biter ve onu izleyen kelime sesli harfle başlarsa (dildeki söylenişi buna uygunsu) “ulama” yapılır.

Şekil 3. Ulama

2.8. Vurgu

Kelimelerdeki heceler, genellikle aynı güçte söylenmez. Bir başka deyişle, kelime içindeki soluk hamleleri yer yer ve derece derece şiddetlenir. Buna paralel olarak, ses organlarının hareketleri de sertleşir. Böyle şiddetlenme noktalarında meydana gelen heceler, yanlarındakinden daha kuvvetli olurlar. Bunlar, kelime ve cümle içinde, şiddet dorukları meydana getirirler ve vurgu adını alırlar (Güldaş, 2003, s. 53).

Başka bir deyişle vurgu; sözel dilde vurgu, iki ya da ikiden çok heceli sözcüklerde, bir hecenin soluk baskısı ile, diğerlerine göre daha belirgin söylenmesi olarak tanımlanabilir.

2.9. Vurgu Uyumu

Müziksel dilde ölçülerin ilk zamanları ve vuruşların ilk parçaları vurgulu okunur. Ayrıca bir müziğin, cümleciğin ya da cümlelerin başlangıcı da vurgulu okunur. Bunlar doğal vurgulardır. Senkoplu oluşumlarla yapay vurgular da yaratılabilir (Bozkaya, 2001, s. 104).

Türkçe’de iki türlü vurgu vardır:

- 1)Sözcük vurgusu
- 2)Cümle Vurgusu

2.10. Sözcük Vurgusu

İki heceli sözcüklerde, genellikle vurgu ikinci hecededir. **Yüre**k, **soka**k, **çarşı**, **pazar**, **oca**k, **dur**ak, **per**de, **geldim**, **güldü**, **düş**tü gibi. Vurgulu hece, vurgusuz heceye göre daha ince sestedir (Bozkaya, 2001, s. 105).

Şekil 4. Sözcük vurgusu doğru örnek

Şekil 5. Sözcük vurgusu yanlış örnek

2.11. Cümle Vurgusu

Cümleye verilmek istenen anlama göre yer değiştirir. Durucu değil, gezicidir. Konuşur ya da şarkı söylerken, cümle içinde anlamca en önemli sözcük ya da sözcüklerden oluşmuş bir öbeğin vurgulanmasıdır.

“Dün okula gittim.” Cümlesinde, ne zaman ya da nereye gittiğim önemli değilse, vurgu doğal yüklem üzerindedir. Ancak “nereye” gittiğim önemseniyorsa “okula” sözcüğü; “ne zaman” gittiğim önemseniyorsa “dün” sözcüğü vurgu alır.

Buna göre cümleyi üç ayrı anlama gelecek biçimde okuyunuz.

Dün okula **gittim**.

Dün **okula** gittim.

Dün okula gittim.

Cümlenin anlamını değiştirdiği, anlamda farklılık yarattığı için “anlam vurgusu” ya da “değer vurgusu” da denir. (Bozkaya, 2001, s. 110).

2.12. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırma konusuna ilişkin çeşitli çalışmalar yer almaktadır.

Brings, Burkhart, Kamien, Kraft, Pershing (1979, s. 93) “Keyboard Harmony” adlı kitabında bir şarkıya eşlik çalışmaları; müziksel işitme yeteneği, müzikal çözümleme, armoni-kontrapunkt, eşlik yazımı bilgilerine ve bu amaçla yazılmış uygun örneklerin yeterince incelenip tüketilmesi ile yakından ilişkilidir. Armoni ve ezginin uyumlu ve seri şekilde bir araya getirilmesi, piyano ve değişik çalgılar ile şarkılara eşlik edilmesi müzik öğretmenin bilgi ve becerilerine uygulamaya anında aktarmalarını gerektirmektedir.

Kalaycıoğlu (2009, s. 87), “Türkiye’de İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında, Türkiye’deki ilköğretim okullarında müzik dersinde kullanılan kitaplarda yer alan 210 adet okul şarkısı, eğitim müziği besteleme teknikleri olarak adlandırılan yöntemlere göre incelenmiş ve yapısal özellikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda okul şarkılarının türleri, konuları, ses sınırları, ölçü yapıları, karar sesleri, tonal makamsal yapıları, formlar yapıları, tek seslilik çokseslilik durumları ve prozodi yapıları ele alınmış ve bu özelliklere göre sınıflandırma yapılmıştır. Sayılan özelliklerin çocuk gelişimi ile alakalı olanlarının gelişim özelliklerine uygunluğu saptanmaya çalışılmıştır. Bu şekilde okul şarkılarının eğitimde kullanılabilirliği ve amaçlara uygunluğu değerlendirilmiştir.

Türkmen (2010, s. 72), “Türk Çocuk Şarkıları Dağarcığının Müzik Öğretmenlerinin Yaklaşımları Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde Türk çocuk şarkıları dağarcığının müzik öğretmenlerinin yaklaşımları açısından nasıl olduğu merak edilmiş, bu çerçevede, genel olarak hangi kaynakları kullandıkları, bu kaynakların müzik öğretmenlerinin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı, günümüz eğitim anlayışında müzik eğitiminde hangi türlerin önem kazandığı, çocuk şarkıları dağarcığının nicelik açısından yeterli olup olmadığı ve öğrencilerin beğenilerini karşılayıp karşılamadığı araştırılmak istenmiştir. Araştırma, çocuk şarkılarıyla ilgili bir durum tespiti yapıp, besteci ve eğitimcilerin çalışmalarına ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Afyonkarahisar’da yapılan seminere katılan müzik öğretmenlerinden, gönüllü otuz bir öğretmenin, hazırlanan anket ve semineri değerlendirme sorularına verdikleri cevaplardan toplanan verilerle yürütülmüştür. Bu değerlendirmeler sonucunda, genel olarak öğretmen kılavuz kitabının kullanıldığı, öğretmenlerin kullandıkları kaynakların yeterli olmadığı, Türk okul şarkılarının ve halk

türkülerinin en önemli türler olarak görüldüğü, kullanılmakta olan çocuk şarkıları dağarcığının ise, öğrencilerin beğenilerini karşılaması açısından kısmen yeterli olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, evren ve örneklemine, ölçme araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu Araştırma durum saptamasına yönelik betimsel bir araştırmadır. Araştırma 2017-2018 yılı orta öğretim müzik programına uygun olarak hazırlanan ve 6. sınıflardaki müzik dersine yönelik öğretmen el kitaplarındaki okul şarkılarını Eğitim Müziği Besteciliği bakımından inceleme amacı taşımaktadır. Araştırmada 2017-2018 yılında 6. sınıflardaki müzik dersine yönelik öğretmen el kitaplarındaki okul şarkıları Eğitim Müziği Bestelemenin temel kuralları olan prozodi, eğitsellik ve biçim yönünden analiz edilmiş ve bu ilkelere ne ölçüde uyulduğu araştırılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 6. sınıf müzik derslerinde kullanılan öğretmen el kitabında yer alan 30 şarkı (10 türkü, 8 özgün, 5 uyarlama, 3 marş, 4 Türk Sanat Müziği) oluşturmaktadır.

Çalışma örneklemini ise araştırmanın amacına ulaşması düşüncesiyle 6. sınıf müzik dersinde kullanılan öğretmen el kitabında yer alan 8 tonal, özgün şarkıların tümü oluşturmaktadır.

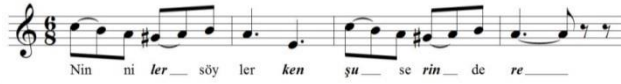
ÇAĞRI

ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ

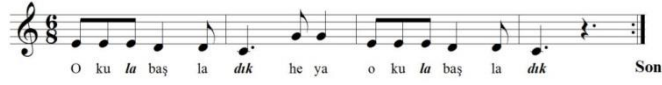
DERE

KARLI DAĞLAR

OKULA BAŞLADIK

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

ÜÇ ŞEY

YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ

YURDUMDA

Şekil 6. Eğitim müziği besteleme teknikleri bakımından incelenen özgün okul şarkıları

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada kaynak tarama araştırmanın dayanacağı temel gerçekleri saptamak, kuramsal temeli oluşturmak amacıyla izlenen bir teknik olarak dūřünölmüş ve gerçekleştirilmiştir.

Araştırmadaki genel amaçlı şarkıların eēitim müziēi besteleme tekniklerine uygunluk yönünden incelenmesi olduēu için şarkıların notaları alınırken besteci isimlerine yer verilmemiştir.

3.4. Verilerin İşlenmesi ve Çözömlenmesi

şarkılar eēitim müziēi besteleme teknikleri (prozodi-biçim-eēitsellik) açısından incelenmiş, elde edilen verilerin istatistiksel çözömlenmesinde frekans (f), yüzde (%) kullanılmıştır. Bulgular önce tablolar halinde gösterilmiş ve ardından sözel olarak ifade edilmiştir.

şarkı sözlerinin çözömlenmesinde “kelime vurgusu” esas alınmış ve tüm incelemelerde bu ölçöte uyulmuştur.

şarkılar tartımsal ve vurgu açısından yorumlanırken toplam hece sayısının %20’ye kadar olan hatalar uyumlu, %50’ye kadar olan hatalar kısmen uyumlu, %50’den fazla olanlar ise hatalı kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde toplanmış olan verilerin araştırmanın problemi çerçevesinde çözümlenmesiyle elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

Bu bulgular ve yorumlar özgün okul şarkılarının prozodi, biçim ve eğitsellik bakımından görünümünün incelenmesine ilişkin bulgular ve yorumlar altında toplanmıştır.

ÇAĞRI

Beklenen	Hay	di	ge	lin	bir	lik	te	eğ	le	nip	oy	na	ya	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙
Gözlenen	Hay	di	ge	lin	bir	lik	te	eğ	le	nip	oy	na	ya	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙

Beklenen	Şip	şi	rin	ül	ke	mi	zi	ge	ze	rek	ta	nı	ya	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙
Gözlenen	Şip	şi	rin	ül	ke	mi	zi	ge	ze	rek	ta	nı	ya	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙

Beklenen	Ter	te	miz	de	ni	zin	de	hay	di	ge	lin	yü	ze	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙
Gözlenen	Ter	te	miz	de	ni	zin	de	hay	di	ge	lin	yü	ze	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙

Beklenen	Si	de	Bod	rum	Fet	hi	ye	As	pen	do	su	ge	ze	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙
Gözlenen	Si	de	Bod	rum	Fet	hi	ye	As	pen	do	su	ge	ze	lim
	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘	˘
	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙	˙

Şekil 7. Çağrı şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Çağrı” Şarkısı tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 1. ölçüdeki *gelin* kelimesindeki *ge* hecesi, 4. ölçüdeki *oynayalım* kelimesindeki *na* ile *ya*

heceleri, 6. ölçüdeki *ülkemizi* kelimesindeki *ke* ve *mi* heceleri, 7. ölçüdeki *gezerek* kelimesindeki *ge* ve *ze* heceleri, 7 ve 8. ölçüdeki *tanyalım* kelimesindeki *ta*, *nı* ve *ya* heceleri, 9 ve 10. ölçüdeki *denizinde* kelimesindeki *de* ve *ni* heceleri, 11. ölçüdeki *gelin* kelimesindeki *ge* hecesi, 12. ölçüdeki *yüzelim* kelimesindeki *yü* ve *ze* heceleri, 14. ölçüdeki *Fethiye* kelimesindeki *hi* hecesi, 15. ölçüdeki *Aspendosu* kelimesindeki *do* hecesi ve 16. ölçüdeki *gezelim* kelimesindeki *ge* ve *ze* heceleri kısa değerli olması gerekirken uzun değerlidir.

ÇAĞRI

Çabuk

Hay di ge lin bir lik te eğ le nip oy na ya lum

Şip şı rin ül ke mi zi ge ze rek ta nı ya lum

Ter te miz de ni zin de hay di ge lin yü ze lim

Si de Bod rum Fet hi ye As pen do su ge ze lum

Hay di ge lin bir lik te eğ le nip oy na ya lum

Şip şı rin ül ke mi zi ge ze rek ta nı ya lum

Şekil 8. Çağrı şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Çağrı” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1.ölçüdeki *di – lin*, 2. ölçüdeki *te*, 5.ölçüdeki *şip*, 6. ölçüdeki *zi*, 8. ölçüdeki *lum*, 9. ölçüdeki *ter*, 10. ölçüdeki *de*, 11. ölçüdeki *di – lin*, 12. ölçüdeki *lim*, 13. ölçüdeki *si – bod*, 14. ölçüdeki *fet*, 16. ölçüdeki *lim*, 17. ölçüdeki *di – lin*, 18. ölçüdeki *te*, 22. ölçüdeki *zi* ve 24. ölçüdeki *lim* heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Çağrı” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A-B-A dönemlerinden oluşan 3 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Çağrı” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (do–ince do) sekizli ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından Ülke sevgisini işlediği görülmektedir.

Tablo 1.

Çağrı Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	65	77.38	63	75
Hatalı	19	22.62	21	25
TOPLAM	84	100	84	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi “Çağrı” şarkısının vurgu uyum bakımından %77.38 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %75 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

“Çağrı” Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartım uyumu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerinin kısmen dikkate alındığı söylenebilir.

ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ

Beklenen Çok ça lış kan ol ma lı yız çok ça lış kan ol ma lı yız

Gözlenen Çok ça lış kan ol ma lı yız çok ça lış kan ol ma lı yız

Beklenen Bu u lus i çin Bu va tan i çin çok ça lış kan ol ma lı yız

Gözlenen Bu u lus i çin Bu va tan i çin çok ça lış kan ol ma lı yız

Şekil 9. Çok çalışkan olmalıyız şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarıda görüldüğü gibi, “Çok Çalışkan Olmalıyız Şarkısı” tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 1. ölçüdeki *çalışkan* kelimesindeki *ça* hecesi, 3. ölçüdeki *çalışkan* kelimesindeki *ça* hecesi, 7. ölçüdeki *çalışkan* kelimesindeki *ça* hecesi süre bakımından kısa değerli olması gerekirken uzun değerlidir.

ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ

Orta A >

Beklenen Çok ça lış kan ol ma lı yız çok ça lış kan ol ma lı yız

Gözlenen Bu u lus i çin bu va tan i çin çok ça lış kan ol ma lı yız

Şekil 10. Çok çalışkan olmalıyız şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarıda görüldüğü gibi “Çok Çalışkan Olmalıyız” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1. ölçüdeki *kan*, 2. ölçüdeki *lı*, 3. ölçüdeki *kan*, 4. ölçüdeki *lı*, 5. ölçüdeki

çin, 6. ölçüdeki **çin**, 7. ölçüdeki **kan** ve 8. ölçüdeki **lu** heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Çok Çalışkan Olmalıyız” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A döneminden oluşan 1 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Çok Çalışkan Olmalıyız” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (do-la) altılı ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından çalışkanlık konusu işlenmiştir.

Tablo 2.

Çok Çalışkan Olmalıyız Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	26	76.50	31	91.17
Hatalı	8	23.50	3	8.83
TOPLAM	34	100	34	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi “Çok Çalışkan Olmalıyız” şarkısının vurgu uyum bakımından %76.50 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %91.17 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

Çok Çalışkan Olmalıyız Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın uyumlu olduğu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerinin dikkate alındığı söylenebilir.

DERE

Beklenen Nin__ ni ler__ söy ler ken şu__ se rin__ de re__

Gözlenen Nin__ ni ler__ söy ler ken şu__ se rin__ de re__

Beklenen 5 Yıl dız lar o nu din ler her__ ge ce__

Gözlenen 5 Yıl dız lar o nu din ler her__ ge ce__

Şekil 11. Dere şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Dere” Şarkısı tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 1 ve 2. ölçüdeki *söylerken* kelimesindeki *söy* hecesi, 5. ölçüdeki *yıldızlar* kelimesindeki *dız* hecesi, 6. ölçüdeki *dinler* kelimesindeki *din* hecesi süre bakımından uzun değerli olması gerekirken kısa değerlidir.

DERE

Orta %

Nin__ ni ler__ söy ler ken şu__ se rin__ de re__ **Son**

5 Yıl dız lar o nu din ler her__ ce__ %

Şekil 12. Dere şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Dere” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1.ölçüdeki *ler*, 2. ölçüdeki *ken*, 3.ölçüdeki *rin*, 4. Ölçüdeki *re*, 5. ölçüdeki *lar*, ölçüdeki *de*, 6. ölçüdeki *nu – ler* heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

Dere şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A döneminden oluşan 1 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

Dere şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (mi-re) yedili ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından doğa ve dere konusunu işlendiği görülmektedir.

Tablo 3.

Dere Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	14	66.6	18	85.71
Hatalı	7	33.4	3	14.29
TOPLAM	21	100	21	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi “Dere” şarkısının vurgu uyum bakımından %66.6 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %85.71 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

“Dere” Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın uyumlu olduğu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken tartımsal uyum bakımından eğitim müziği besteleme tekniklerine dikkat edildiği ancak vurgu uyumuna fazla dikkat edilmediği söylenebilir.

KARLI DAĞLAR

Orta

Beklenen	Ey	u	lu	dağ	lar	kar	lı	dağ	lar
Gözlenen	Ey	u	lu	dağ	lar	kar	lı	dağ	lar

Beklenen	Hiç	git	mez	mi	si	sin	du	ma	nın
Gözlenen	Hiç	git	mez	mi	si	sin	du	ma	nın

Şekil 13. Karlı dağlar şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Karlı Dağlar” tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 7. ölçüdeki *sisin* kelimesindeki *si* hecesi süre bakımından kısa değerli olması gerekirken uzun değerlidir.

Şekil 14. Karlı dağlar şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Karlı Dağlar” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 2. ölçüdeki *lar*, 3. ölçüdeki *lı*, 4. ölçüdeki *lar*, 5. ölçüdeki *hiç*, 6. ölçüdeki *mer*, 7. ölçüdeki *sin*, ve 8. ölçüdeki *nın*, heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Karlı Dağlar” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A döneminden oluşan 1 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Karlı Dağlar” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (re-la) beşli ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından kış ve dağ konusunu işlemiştir.

Tablo 4.

Çağrı Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	11	61.1	17	94.4
Hatalı	7	39.9	1	5.6
TOPLAM	18	100	18	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi “Karlı Dağlar” şarkısının vurgu uyum bakımından %61.1 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %94.4 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

Karlı Dağlar Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın uyumlu olduğu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken tartımsal uyum bakımından eğitim müziği besteleme tekniklerine dikkat edildiği ancak vurgu uyumunun fazla dikkate alınmadığı söylenebilir.

OKULA BAŞLADIK

Beklenen O ku la baş la dık he ya o ku la baş la dık

Gözlenen O ku la baş la dık he ya o ku la baş la dık

Beklenen Ders le ri miz çok gü zel ça lış mak gü zel

Gözlenen Ders le ri miz çok gü zel ça lış mak gü zel

Beklenen Ders le ri miz çok gü zel ça lış mak gü zel

Gözlenen Ders le ri miz çok gü zel ça lış mak gü zel

Şekil 15. Okula başladık şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Okula Başladık” şarkısı tartımsal uyum bakımından

OKULA BAŞLADIK

Çabuk

O ku *la* baş la *dık* he ya o ku *la* baş la *dık* Son de,

Ders le ri *miz* çok gü *zel* ça lış *mak* gü *zel* _____

Ders le ri *miz* çok gü *zel* ça lış *mak* gü *zel* _____

na rastlanmamıştır.

Şekil 16. Okula başladık şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Okula Başladık” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1.ölçüdeki *la*, 2. ölçüdeki *dık*, 3.ölçüdeki *la*, 4. ölçüdeki *dık*, 5. ölçüdeki *miz*, 6. ölçüdeki *zel*, 7. ölçüdeki *mak*, 8. ölçüdeki *zel*, 9. ölçüdeki *miz*, 10. ölçüdeki *zel*, 11. ölçüdeki *mak*, 12. ölçüdeki *zel*, heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Okula Başladık” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A-B dönemlerinden oluşan 2 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Okula Başladık” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (do-la) altılı ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından okul sevgisini işlediği görülmektedir.

Tablo 5.

Okula Başladık Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	26	68.40	38	100
Hatalı	12	31.60	0	0
TOPLAM	38	100	38	100

Tablo 5’te görüldüğü gibi “Okula Başladık” şarkısının vurgu uyum bakımından %68.40 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %100 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

“Okula Başladık” Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın uyumlu olduğu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken tartımsal uyum bakımından eğitim müziği besteleme tekniklerine dikkat edildiği ancak vurgu uyumuna fazla dikkat edilmediği söylenebilir.

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

Beklenen Dal lar da çi çek çi çek Tar la da ba şak ba şak

Gözlenen Dal lar da çi çek çi çek Tar la da ba şak ba şak

Beklenen O cak ta a lev a lev Biz sev gi çi çek le ri

Gözlenen O cak ta a lev a lev Biz sev gi çi çek le ri

Beklenen Ha lay ba şı çek çek Bi zim ha la yı

Gözlenen Ha lay ba şı çek çek Bi zim ha la yı

Beklenen Tu tu şan bu el ler Sar sın dün ya yı

Gözlenen Tu tu şan bu el ler Sar sın dün ya yı

Şekil 17. Sevgi çiçekleri şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Sevgi Çiçekleri” şarkısı tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 1. ölçüdeki *dallarda* kelimesindeki *da* ve *lar* heceleri, 1 ve 2. ölçüdeki *çiçek* kelimesindeki *çek* hecesi, 3. ölçüdeki *tarlada* kelimesindeki *tar* hecesi süre bakımından uzun değerli olması gerekirken kısa, *da* hecesi kısa değerli olması gerekirken uzun, 3 ve 4. ölçüdeki *başak* kelimesindeki *şak* hecesi, 5. ölçüdeki *ocakta* kelimesindeki *cak* hecesi süre bakımından uzun değerli olması gerekirken kısa, 5 ve 6. ölçüdeki *alev* kelimesindeki *a* hecesi kısa değerli olması gerekirken uzun, *lev* hecesi uzun değerli olması gerekirken kısa, 7. ölçüdeki *biz* kelimesi uzun değerli olması gerekirken kısa, *sevgi* kelimesindeki *gi* hecesi kısa değerli olması gerekirken uzun, 7 ve 8. ölçüdeki *çiçek* kelimesindeki *çek* hecesi, 9. ölçüdeki *halay* kelimesindeki *lay* hecesi, 11. ölçüdeki *bizim* kelimesindeki *zim* uzun değerli olması gerekirken kısa, *halayı* kelimesindeki *la* hecesi kısa değerli olması gerekirken uzun değerli ve 15. ölçüdeki *sarsın* ve *dünyayı* kelimelerindeki *sar-sın* ve *dün* heceleri süre bakımından uzun değerli olması gerekirken kısa değerlidir.

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

Çabuk

The musical score for "Sevgi Çiçekleri" is written in 3/8 time and consists of four staves. The lyrics are written below the notes, and stress marks (>) are placed above specific syllables. The syllables are circled in red in the original image to indicate stress points.

Staff 1: Dal lar *da* çi *çek* çi *çek* Tar la *da* ba *şak* ba *şak*

Staff 2: O cak *ta* a *lev* a *lev* Biz sev *gi* çi *çek* le *ri*

Staff 3: Ha *lay* ba *şı* *çek* *çek* bi *zim* ha la *yı*

Staff 4: Tu tu *şan* bu el *ler* Sar *sın* dün ya *yı*

Şekil 18. Sevgi çiçekleri şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Sevgi Çiçekleri” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1.ölçüdeki *da*, 2. ölçüdeki *çek*, 4.ölçüdeki *şak*, 5. ölçüdeki *ta*, 6. ölçüdeki

lev, 7. ölçüdeki *biz*, 8. ölçüdeki *ri*, 12. ölçüdeki *yı*, ve 16. ölçüdeki *yı* heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Sevgi Çiçekleri” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A-B dönemlerinden oluşan 2 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Sevgi Çiçekleri” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (re–ince do) yedili ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından sevgi ve doğa konusunu işlediği görülmektedir.

Tablo 6.

Sevgi Çiçekleri Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	41	82	32	64
Hatalı	9	18	18	36
TOPLAM	50	100	50	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi “Sevgi Çiçekleri” şarkısının vurgu uyum bakımından %82 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %64 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

“Sevgi Çiçekleri” şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın kısmen uyumlu olduğu, ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken tartımsal uyuma fazla dikkat edilmediği ancak vurgu uyumu bakımından eğitim müziği besteleme tekniklerinin dikkate alındığı söylenebilir.

ÜÇ ŞEY

Orta

Beklenen Ben yu va mı ben A ta mı ben va ta nı mı se ve rim

Gözlünen Ben yu va mı ben A ta mı ben va ta nı mı se ve rim

Beklenen Hem se ve rim hem ko ru rum uğ ru na ö lü rüm

Gözlünen Hem se ve rim hem ko ru rum uğ ru na ö lü rüm

Şekil 19. Üç şey şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Üç Şey” şarkısı tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, tartımsal uyum hatasına rastlanmamıştır.

ÜÇ ŞEY

Orta A

Ben yu va **mi** ben A ta **mi** ben va ta nı **mi** se ve rim

Hem se ve rim hem ko ru rum uğ ru **na** ö **lü** rüm

Şekil 20. Üç şey şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Üç Şey” şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 1.ölçüdeki **mi**, 2. ölçüdeki **mi**, 3.ölçüdeki **mi**, 4. ölçüdeki **ve** ve 7. ölçüdeki **na – lü**, heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

“Üç Şey” şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A döneminden oluşan 1 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2’şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

“Üç Şey” şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (mi-la) dörtlü ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından Ülke sevgisini işlediği görülmektedir.

Tablo 7.

Üç Şey Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	24	80	30	100
Hatalı	6	20	0	0
TOPLAM	30	100	30	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi “Üç Şey” şarkısının vurgu uyum bakımından %80 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %100 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

“Üç Şey” Şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın ve ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerinin dikkate alındığı söylenebilir.

YURDUMDA

Beklenen To hum lar fi da na fi dan lar a ğa ca

Gözlenen To hum lar fi da na fi dan lar a ğa ca

Beklenen A ğaç lar or ma na dön me li yur dum da

Gözlenen A ğaç lar or ma na dön me li yur dum da

Beklenen Yu va dır kuş la ra ör tü dür top ra ğa

Gözlenen Yu va dır kuş la ra ör tü dür top ra ğa

Beklenen Can ve rir do ğa ya or man lar yur dum da

Gözlenen Can ve rir do ğa ya or man lar yur dum da

Şekil 21. Yurdumda şarkısının tartımsal yapı bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, “Yurdumda” şarkısı tartımsal uyum bakımından incelendiğinde, 1. ölçüdeki *tohumlar* kelimesindeki *hum* hecesi, 3. ölçüdeki *fıdanlar* kelimesindeki *dan* hecesi, 5. ölçüdeki *ağaçlar* kelimesindeki *ğaç* hecesi 15. ölçüdeki *ormanlar* kelimesindeki *man* hecesi süre bakımından uzun değerli olması gerekirken kısa, 6. ölçüdeki *ma* hecesi, 9. ölçüdeki *yuvadır* kelimesindeki *yu* hecesi ve 14. ölçüdeki *doğaya* kelimesindeki *do* hecesi kısa değerli olması gerekirken uzun değerlidir.

YURDUMDA

Orta

A

To hum *lar* fi da *na* fi dan *lar* a ğa *ca*

5

A ğaç *lar* or ma *na* dön me *li* yur__ dum *da*

B

9

Yu *va* dır__ kuş la *ra* ör *tü* dür__ top ra *ğa*

13

Can ve *rir*__ do ğa *ya* or man *lar* yur__ dum *da*

Şekil 22. Yurdumda şarkısının vurgu uyumu bakımından genel görünümü

Yukarda görüldüğü gibi, Yurdumda şarkısı kelime vurgusu açısından incelendiğinde, 5.ölçüdeki *lar*, 8. ölçüdeki *da*, 10.ölçüdeki *ra*, 12. ölçüdeki *ğa*, 13. ölçüdeki *rir*, 14. ölçüdeki *ya*, ve 16. ölçüdeki *da* heceleri ince seste olması gerekirken kalın seste olduğu görülmektedir.

Yurdumda şarkısı biçim yönünden incelendiğinde ise, şarkının A-B dönemlerinden oluşan 2 bölümlü şarkı biçiminde olduğu, cümlelerin 2'şer ölçülük 2 motiften oluştuğu görülmektedir.

Yurdumda şarkısı eğitsellik bakımından incelendiğinde ise şarkının (re–ince do) yedili ses aralığı içinde yazıldığı

nota değerlerini kapsadığı ve konu bakımından yurt ve doğa konusunu işlediği görülmektedir.

Tablo 8. *Yurdumda Şarkısının Vurgu ve Tartımsal Yapı Bakımından Genel Görünümü*

	Vurgu		Tartım	
	f	%	f	%
Hatasız	41	85.4	41	85.4
Hatalı	7	14.6	7	14.6
TOPLAM	48	100	48	100

Tablo 8’da görüldüğü gibi Yurdumda şarkısının vurgu uyum bakımından %85.4 hatasız, tartımsal uyum bakımından ise %85.4 hatasız heceye sahip olduğu görülmektedir.

Yurdumda şarkısı tartımsal uyum, ezgisel- eğitsellik ve biçim bakımından bir bütün olarak değerlendirildiğinde, şarkının sözünün tartımı ile ezgideki tartımın ve ince ses ile kalın seslerin (vurgu) uyumu bakımından uyumlu olduğu görülmektedir. Şarkı bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerinin dikkate alındığı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde öğretmen el kitabındaki etkili şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Tekniklerine uygun örneklerden oluşturulması önerilerinde bulunmuştur.

Sonuç olarak; Üç Şey, Çok Çalışkan Olmalıyız, ve Yurdumda şarkıları bestelenirken eğitim müziği besteleme tekniklerinin dikkate alındığı, Dere, Karlı Dağlar ve Okula Başladık şarkılarında tartımsal uyumun dikkate alındığı ancak vurgu uyumunun kısmen dikkate alındığı, Sevgi Çiçekleri şarkısının vurgu uyumu bakımından dikkate alındığı, tartımsal uyumun ise kısmen dikkate alındığı, Çağrı şarkısının ise vurgu uyum ve tartımsal uyum bakımından kısmen dikkate alındığı saptanmıştır.

5.2. Öneriler

Eğitim müziğine şarkı dağarcığı oluşturan bestecilerin Türk dilini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Ayrıca şarkı bestelemeye eğitim müziği besteleme tekniklerinin bilgisine çok iyi bir şekilde sahip olmak ve eğitim müziği ilkelerini daima göz önünde tutmak oluşacak şarkıların iyi birer örnek olmasını olumlu yönde etkileyebilecektir.

Müzik eğitiminde kullanılmak üzere sadece “Özgün Türk Okul Şarkılarının” en iyi örneklerinin yer aldığı yardımcı ders kitabı oluşturulması,

Ders kitaplarına alınacak Türk Sanat Müziği eserlerinin söz ve ezgi bakımından çocuğun yaş seviyesine uygun tema ve konular seçilmesi ya da bu türden yeni çocuk şarkısı repertuarı oluşturulacak besteler yapılması,

Müzik eğitiminin hedeflerine ulaşması öğretilen şarkıların öğreticilerin günlük yaşamıyla bütünleşmesi ile mümkündür. Eğitim müziği bestecileri şarkısını oluştururken daima kim için –ne için- hangi amaçla şarkı bestelediğini göz önünde tutulması,

Müzik eğitiminde öğrenciyle karşı karşıya olan müzik öğretmenlerinin iyi örnekleri seçebilmesi ve gerektiğinde dersin amacına yönelik şarkı oluşturabilmeleri için Eğitim Fakültelerine bağlı müzik eğitimi bölümlerinde lisans düzeyinde eğitim müziği besteleme tekniklerini içeren bir ders okutulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksu, C. (2015) Milli eğitim. *Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 207, 56-58.
- Altun, Z., & Güvelioğlu, G. (2018). *Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*. 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Aydoğan, S. & Özgür, Ü. (2006) *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuram-1*. (4. Baskı), Ankara: Sözkese.
- Bilgin, S. (1992). *Türkiye'deki ortaokullarda müzik dersinde öğretilen şarkıların besteleme teknikleri bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Bilgin, S. (1998). *İlköğretim okullarının 2. Kademesinde müzik eğitiminde kullanılan şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü çıkışlı müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Brings, A., Burkhart, C., Kamien, R., Kraft, L. & Pershing, D. *Keyboard harmony*. New York: W.W. Norton and Company, 41-42.
- Bozkaya, İ. (2001). *Dil-Müzik bağlamında prozodi*. (1. Baskı), Bursa: F. Özsan. 25-76-83-95-104-105-110.
- Çevik, S. (1988). *Müzikte söz ögesinin önemi, müziğin dile, dilin müziğe etkileri*. 1. Müzik Kongresi'nde sunulmuş bildiri. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü, Ankara.
- Gelişim Hachette, (1983). *Eğitim*. Alfabetik Genel Kültür Ansiklopedisi içinde (s. 1145). İstanbul.
- Güldaş, S. (2003) *Türk musikisinde prozod*. (1. Baskı), İstanbul: Kurtiş, 53.

- Kalaycıoğlu, Ş. (2009). *Türkiye’de ilköğretim okullarında müzik eğitiminde kullanılan okul şarkılarının, eğitim müziği besteleme teknikleri bakımından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kete, R., & Ertem, S. (2015). *Biyoloji öğretmen adaylarının ders çalışma stillerinin başarılarına etkileri*. 24. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- MEB. (2018). *Müzik dersi öğretim program amacı*. <https://meb.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Say, A. (1985). Müzik sözlüğü. *Müzik Ansiklopedisi* içinde (s. 969). Ankara:
- Say, A. (2009). Müzik sözlüğü. *Müzik Ansiklopedisi* içinde (s. 72). Ankara:
- Say, A. (2010). Müzik sözlüğü. *Müzik Ansiklopedisi* içinde (s. 95). Ankara:
- Sun, M. (2006). *Çocuklar ve gençler için şarkı demeti*. Ankara: Sun, 7-8-9-10.
- T.D.K. (1981). *Eğitim terimleri sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu, 110.
- T.D.K. (2018). *Eğitim tanımı*. <https://tdk.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- T.D.K (2018). *Eğitsellik tanımı*. <https://tdk.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Türkmen, F. (2010). *Türk çocuk şarkıları dağarcığının müzik öğretmenlerinin yaklaşımları açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Uçan, A. (1990). *Orta öğretim kurullarında müzik öğretimi ve sorunları*. Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi No: 7, 239.
- Zuckmayer, E., Cangal, N., Atalay, A., (1976). *Müzik teorisi*. Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü, Ankara, 34.

EKLER

Ek 1. Müzik ve Dans

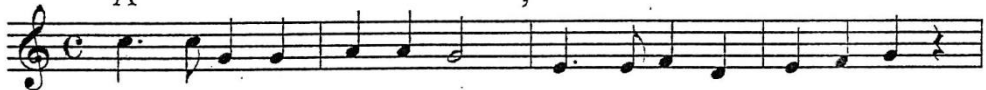
1. ETKİNLİK: Aşağıda verilen "Çağrı" isimli şarkıyı blok flütünüz ile çalınız.

... Aşağıdaki "Çağrı" isimli şarkıyı seslendiriniz. Şarkının ezgisinin aynı ve farklı bölümlerini renkli kalemle altlarını çizerek işaretleyiniz.

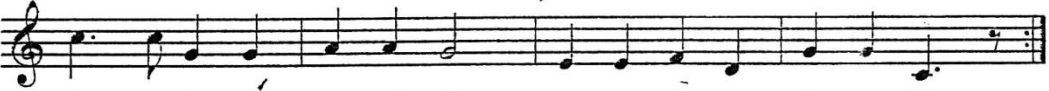
... Aşağıdaki "Çağrı" isimli şarkının sözlerine uygun hareketler yaparak dans ediniz.

ÇAĞRI

Çabuk
A

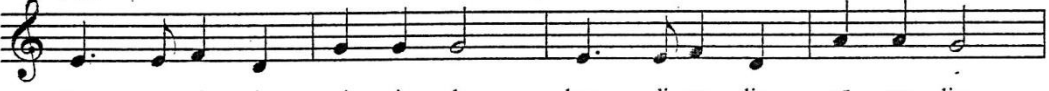

Hay di ge lin bir lik te eğ le nip oy na ya lım

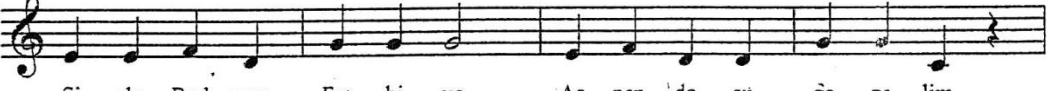

Şip şi rin ül ke mi zi ge ze rek ta nı ya lım

B

Ter te miz de ni zin de hay di ge lin yū ze lım

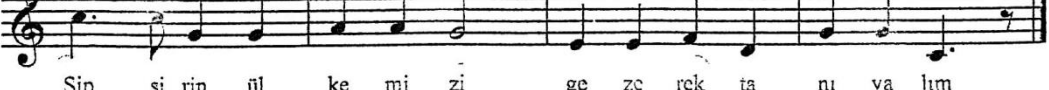

Si de Bod rum Fet hi ye As pen do su ğe ze lım

A

Hay di ge lin bir lik te eğ le nip oy na ya lım

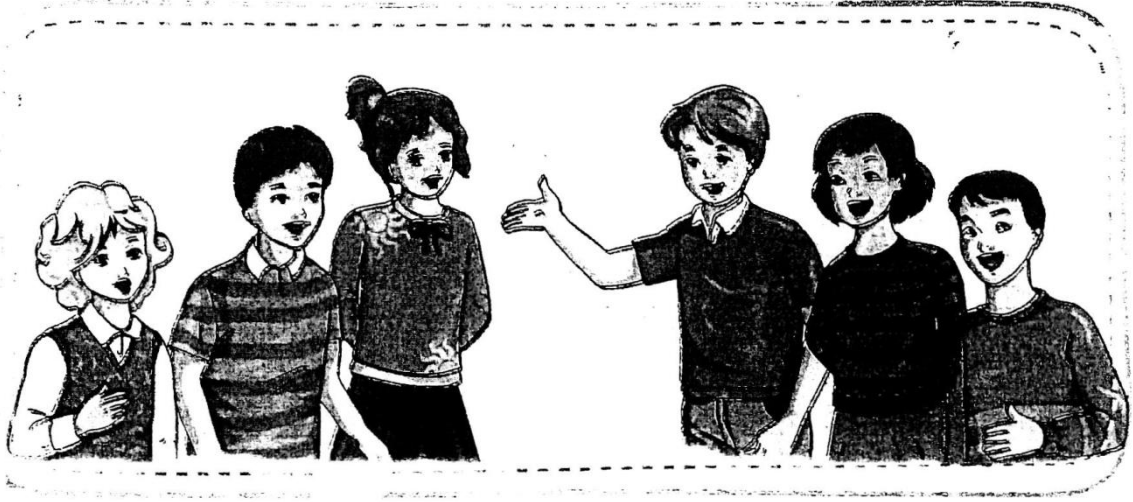

Şip şi rin ül ke mi zi ge ze rek ta nı ya lım

6- MÜZİKTE ÇOK SESLİLİK

1. ETKİNLİK: Aşağıda verilmiş olan "Çok Çalışkan Olmalıyız" isimli şarkının notalarını ve sözlerini inceleyiniz. Alttaki örnek resimde görüldüğü gibi "iki" gruba ayrılarak şarkıyı söyleyiniz ve blok flütünüzle çalınız.

ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ

Orta

A (Birinci Grup) B (İkinci Grup)

1. Çok ça lış kan ol ma lı yız çok ça lış kan ol ma lı yız
2. Tem bel tem bel dur ma ma lı gün ler hiç boş kal ma ma lı

Bu u lus | çin bu va tan | çin çok ça lış kan ol ma lı yız
Bu u lus | çin bu va tan | çin çok ça lış kan ol ma lı yız

4. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki "Dere" isimli şarkının ölçü çizgilerini ölçü birimine dikkat ederek uygun yerlere çiziniz.

DERE

Orta

1. Nın ni ler söy ler ken şu se rin de re
2. Kıv rı nı a kar ken şu se rin de re

Son

Yıl dır lar o ru du lı
Rüz gâ rı ne ter söy ler giz

5. **ETKİNLİK:** Aşağıdaki şarkıları arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. Şarkılara uygun danslar yaratınız.

ÜÇ ALMA

Türkü

Yöresi: Kars

Çabuk

1. Dal da du ran üç al ma dal da du ran üç al ma
2. Al al ma nın bi ri si al al ma nın bi ri si
3. Dal dan dü şen al al ma dal dan dü şen al al ma

Sen de gü zel sen de gü zel sen de gü zel ko par ma
Böy le gü zel böy le gü zel böy le gü zel o lur mu
Söy le gü zel söy le gü zel söy le gü zel ka lır mı

Sen de gü zel sen de gü zel sen de gü zel ko par ma
Böy le gü zel böy le gü zel böy le gü zel o lur mu
Söy le gü zel söy le gü zel söy le gü zel ka lır mı

4. ETKİNLİK

a) Bildiğiniz süre değerlerini kullanarak "Karlı Dağlar" isimli şarkı için bir ritim oluşturunuz.

b) Arkadaşlarınızla iki grup oluşturunuz ve aşağıdaki yönergelere uyarak şarkıyı birlikte seslendiriniz.

1. Grup: Şarkıyı blok flütünüzle çalınız.
2. Grup: Oluşturulan ritmi, ritim çalgınızla çalınız.

KARLI DAĞLAR

Orta

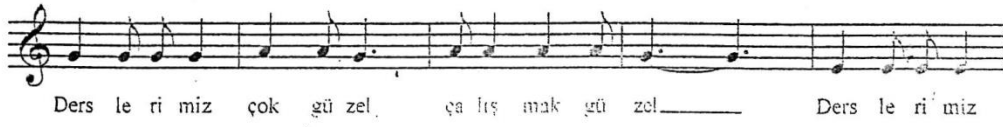
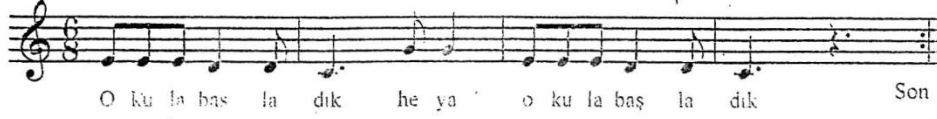

3. Ah ba har ol du karlı dağlar
Hiç git te mi si se du ma ne
Bak e te mi de tr na rı ka çaz ma
Öz te din ki na nı mi su yu cu

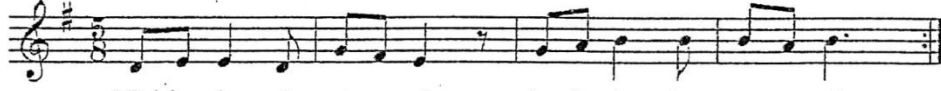
OKULA BAŞLADIK

Çabuk

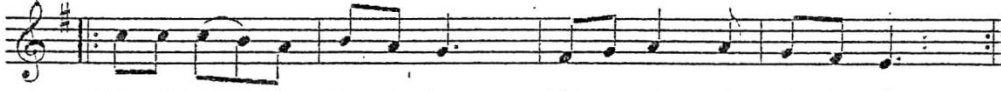

SEVGİ ÇİÇEKLERİ

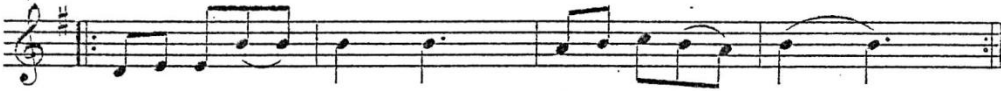
Çabuk

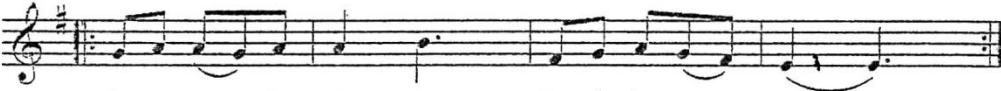
1. Dal lar da sı nı de Yap ra ğın ye şil li ği
2. Su la na mı sı nı de Yap ra ğın ye şil li ği

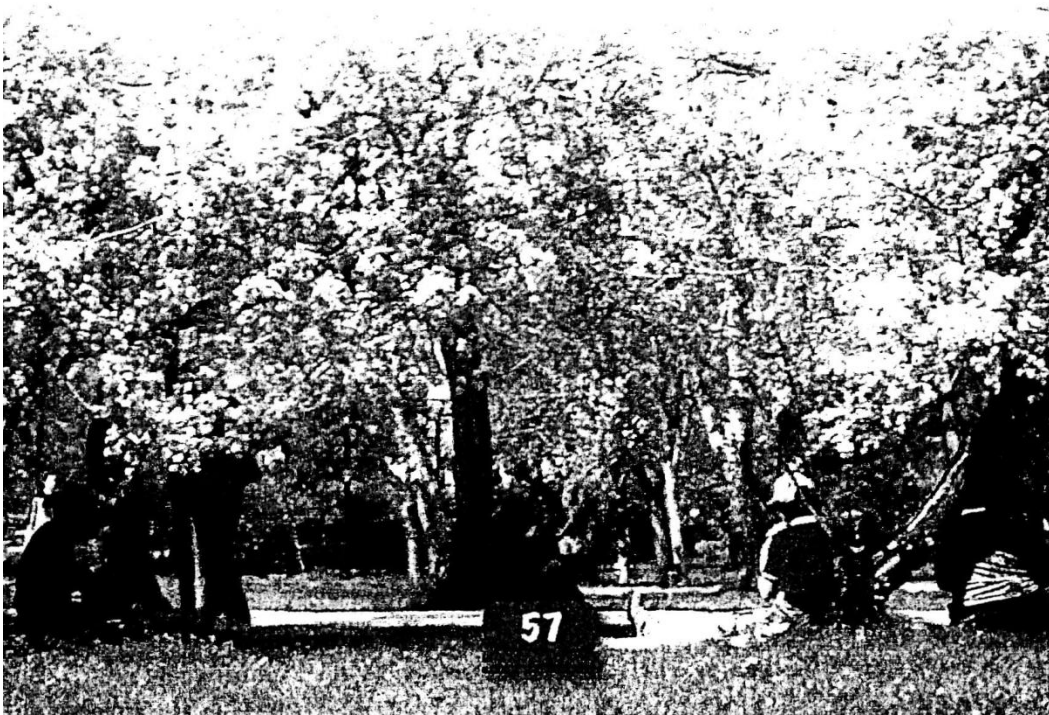
O cak ra a lev a lev Biz sev ği çi çek le ri
Ba rı şın gü ne şin de Biz sev ği çi çek le ri

Ha lav ha sı çek çek Bi zim ha la yı

Tu tu şan bu el ler Sar sın dün ya yı

3. ETKİNLİK: Aşağıda verilen ezgiyi blok flütünüz ile çalınız.

EZGİ

Metin Çelik

4. ETKİNLİK: Aşağıdaki "Üç Şey" isimli şarkıyı blok flütünüz ile çalınız ve söyleyiniz.

ÜÇ ŞEY

5. ETKİNLİK: Aşağıdaki şarkıyı arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. Şarkıyı söylerken insan sesinin oluşumu ile ilgili öğrendiklerinizi düşünerek sesinizin nasıl oluştuğunu hayal etmeye çalışınız.

YURDUMDA

Orta

1. To hum lar P da na a lar a go cu
2. Bi nes dal ka na can or man siz ka na dan

A ğaç lar or ma na dā ne li yun... dam da
Her in san bir fi na dā ne li yun... dam da

Yu va dā na kuş in na or na dā na tey... gi

Can ve rir... do ğu ya or man lar yur... dam da

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..